



Diskonteringsränta vid beräkning av livförsäkringsavsättningar (prop. 2000/01:106)

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag i proposition 2000/01:106 till ändringar i försäkringsrörelselagen (1982:713).

I försäkringsrörelselagen finns allmänna bestämmelser om hur ett försäkringsbolag skall beräkna sina åtaganden inom livförsäkringsrörelse (livförsäkringsavsättningar). Genom ett bemyndigande skall regeringen, eller av regeringen utsedd myndighet, meddela närmare föreskrifter om beräkningen, bl.a. om den högsta diskonteringsränta (maximiräntesats) som får användas vid nuvärdeberäkningen av livförsäkringsåtaganden. Räntesatsen bestäms i dag av Finansinspektionen genom föreskrifter och relateras till statsobligationsräntan.

I propositionen föreslår regeringen två lagändringar i avvaktan på en kommande översyn av försäkringsbolagens placeringsregler. Regeringen föreslår en justering av bemyndigandet som innebär att Finansinspektionen får friare möjligheter att föreskriva hur diskonteringsräntan skall bestämmas. Vidare föreslås en dispensbestämmelse som i vissa fall medger undantag från lagens placeringsbegränsningar för tillgångar som skuldtäcker livförsäkringsavsättningarna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2001.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	4
Diskonteringsränta vid beräkning av livförsäkringsavsättningar	4
Bilagor	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	7
Propositionen.....	7
2. Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Diskonteringsränta vid beräkning av livförsäkringsavsättningar

Riksdagen antar det av regeringen framlagda förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713). Därmed bifaller riksdagen proposition 2000/01:106.

Stockholm den 8 maj 2001

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Anna Åkerhielm (m), Carin Lundberg (s), Kjell Nordström (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Gunnar Axén (m), Yvonne Ruwaida (mp), Lena Ek (c), Karin Pilsäter (fp), Tommy Waidelich (s) och Hans Hoff (s).

Utskottets överväganden

Diskonteringsränta vid beräkning av livförsäkringsavsättningar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att försäkringsrörelselagen (1982:713) ändras i två avseenden i avvaktan på en kommande översyn av försäkringsbolagens placeringsregler. En justering görs av ett bemyndigande som innebär att Finansinspektionen får friare möjligheter att föreskriva hur diskonteringsräntan skall bestämmas. Vidare införs en dispensbestämmelse som i vissa fall medger undantag från lagens placeringsbegränsningar för tillgångar som skuldtäcker livförsäkringsavsättningarna.

Propositionen

Den svenska försäkringsrörelselagstiftningen har under år 1999 ändrats i väsentliga avseenden (prop. 1998/99:87, bet. 1998/99:FiU28, rskr. 1998/99:227). Den nya lagstiftningen skall tillämpas av alla försäkringsbolag senast den 1 januari 2002. Placeringsreglerna för försäkringsbolag är föremål för en fortsatt översyn. Regeringen har beslutat direktiv för denna översyn (dir. 2000:15). Arbetet har ännu inte kunnat påbörjas. I propositionen skriver regeringen att vissa frågor med anknytning till placeringsreglerna dock kräver en snar lösning.

I försäkringsrörelselagen (1982:713, FRL) finns allmänna bestämmelser om hur ett försäkringsbolag skall beräkna sina åtaganden inom livförsäkringsrörelse (livförsäkringsavsättningar). Genom ett bemyndigande skall regeringen, eller av regeringen utsedd myndighet, meddela närmare föreskrifter om beräkningen, bl.a. om den högsta diskonteringsränta (maximiräntesats) som får användas vid nuvärdeberäkningen av livförsäkringsåtagandena. Räntesatsen bestäms i dag av Finansinspektionen genom föreskrifter och relateras till statsobligationsräntan. I propositionen föreslår regeringen två lagändringar i avvaktan på den kommande översynen av försäkringsbolagens placeringsregler.

I propositionen redovisar regeringen att det nuvarande bemyndigandet i 7 kap. 2 § FRL att meddela föreskrifter om beräkningen av livförsäkringsavsättningar kommit att tolkas på så sätt att den högsta tillåtna diskonteringsräntan (maximiräntesats) som skall anges i föreskrifterna måste knytas till

statsobligationsräntan enligt huvudmetoden i EG:s livförsäkringsdirektiv. Med denna tolkning utesluts andra med direktivet förenliga metoder för bestämmande av diskonteringsränta. Internationella diskussioner förs om olika sådana metoder. Utformningen av det nuvarande bemyndigandet har emellertid inte ansetts ge Finansinspektionen utrymme att – om det skulle finnas vara lämpligt – föreskriva andra metoder för beräkning av diskonteringsräntan. Regeringen anser att denna brist på handlingsutrymme är onödig och bör avhjälpas genom en justering av bemyndigandet. Enligt regeringen kan detta göras genom att preciseringen att föreskrifterna skall innefatta maximiräntesats tas bort. Regeringen föreslår att bemyndigandet i FRL att meddela föreskrifter om högsta diskonteringsränta vid beräkning av livförsäkringsavsättningar ändras så att Finansinspektionen, som meddelar föreskrifterna, får friare möjligheter att bestämma principerna för ränteantagandet.

Principerna för att bestämma den högsta ränta som får användas vid diskontering av livförsäkringsavsättningar har samband med livförsäkringsbolagens placeringsmöjligheter. Sänkningar av räntan ökar de försäkrings tekniska avsättningarna, vilka måste motsvaras av tillgångar av viss sammansättning (skuldtäckning). I propositionen redovisas att det finns de som anser att nuvarande metod för att bestämma högsta diskonteringsränta medför alltför tvära kast i placeringssammanhang, bl.a. eftersom en stor andel aktier måste säljas ut om räntan sänks trots att bolaget kan ha tillfredsställande möjligheter att säkerställa en god matchning och riskspridning. Problemet uppkommer till följd av de placeringsbegränsningar som gäller för tillgångar som får användas för skuldtäckning (skuldtäckningstillgångar). Dessa innehåller en begränsning till 25 % för aktier samtidigt som andelen aktier i ett livförsäkringsbolag ofta är långt större när hänsyn tas även till tillgångar som är fria från skuldtäckningskravet (s.k. fria tillgångar). En successiv anpassning vid ränteändringar har hittills varit möjlig inom ramen för s.k. övergångsgrunder. Genom sådana grunder har balans- och resultateffekten av en ökning av livförsäkringsavsättningar under vissa förutsättningar kunnat fördelas över flera år. Som en följd av ändringarna i försäkringsrörelsreglerna blir grunder inte tillåtna efter årsskiftet 2001/02.

Övergångsgrunder kommer således inte att kunna användas efter årsskiftet 2001/02. Enligt regeringen finns det därför anledning att överväga i vad mån nu angivna problem bör tas om hand på annat sätt. Sådana frågor kan förväntas behandlas av den utredning som skall se över placeringsreglerna. Det är numera uteslutet att utredningen kan hantera frågorna och ta fram ett lagförslag som kan beredas och införas i FRL till årsskiftet 2001/02. I avvaktan på ett förslag från utredningen föreslår regeringen att det införs en dispensgrund som ger Finansinspektionen möjligheter att medge avvikelser från försäkrings-

rörelselagens placeringsbegränsningar för skuldtäckningstillgångar. Dispens förutsätter att företagets ändrade antaganden om diskonteringsränta föranleder en väsentlig ökning av livförsäkringsavsättningarna och att en anpassning av tillgångarna till lagens begränsningar för skuldtäckningstillgångar skulle medföra väsentliga men för kapitalförvaltningen. Företaget måste också ha särskilda förutsättningar för att tillgodose kraven på riskspridning och matchning av försäkringsåtagandena.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2001.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2000/01:106 föreslås att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Ingen motion har väckts i ärendet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen
(1982:713)

